

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**«ТЕОРІЯ АКАДЕМІЧНОГО РИСУНКУ І ПЛАСТИЧНА
АНАТОМІЯ»**

підготовки бакалавра
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
освітньо-професійної програми
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Силабус освітнього компонента «ТЕОРІЯ АКАДЕМІЧНОГО РИСУНКА І ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ» підготовки бакалавра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньою програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Розробник: Каленюк О. М., завідувач кафедри образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Панфілова О. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Каленюк О. М.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форманавчання	02 – Культура і мистецтво	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150/ 5	023 - Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік навчання 2
ІНДЗ: нема	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр 3 - ий
	Бакалавр	Лекції 30
		Практичні 5 2
		Самостійна робота 60
		Консультації 8
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Каленюк Ольга Миколаївна

Науковий ступінь **кандидат педагогічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент кафедри образотворчого мистецтва**

Контактна інформація (*kalenyuk@vnu.edu.ua*)

Дні занять (<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Програма курсу спрямована на теоретичне і практичне засвоєння закономірностей академічного рисунку і основ пластичної анатомії людини. В процесі вивчення дисципліни отримують знання про теоретичні основи академічного рисунку як основи образотворчої грамоти у навчальному мистецькому закладі. Вмітимуть на практиці застосовувати відповідні закони, принципи, методи, прийоми для здійснення майбутньої професійної художньої діяльності.

2. Пререквізити. «Композиція», «Рисунок», «Історія образотворчого мистецтва». Постреквізити «Скульптура», «Рисунок», «Художньо-прикладна графіка», «історія образотворчого мистецтва», «Виконання кваліфікаційної роботи».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – формування фахівців, здатних створювати високохудожні оригінальні твори у галузі образотворчого та декоративного

мистецтва, проводити інноваційну діяльність на основі національного та зарубіжного досвіду образотворчого мистецтва.

Завдання дисципліни – засвоєння закономірностей академічного рисунку, прийомів і методів його використання в художній практиці.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних 5 ситуаціях.

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми від студентів очікуються такі програмні результати навчання:

ПР 04. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.

ПР 14. Дотримуватися морально-етичних норм, принципів і правил поведінки в сучасному суспільстві.

ПР 15. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПР 16. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного 7 мистецтва, реставрації мистецьких творів.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контр./ Бали
Змістовий модуль I. Зображення геометричних фігур і побутових предметів в академічному малюнку						
Тема 1. Роль академічного рисунка у творчості професійного художника.	12	4		10	2	Р/5

Поняття про пропорції в образотворчому мистецтві.						
Тема 2. Основи лінійної перспективи. Побудова предметів плоскої форми.	16	4	4	10	2	
Тема 3. Перспективна побудова геометричних тіл.	16	2	10	10	2	
Тема 4. Основи повітряної перспективи	2	2	10	10		
Тема 5. Рисунок з натури, по пам'яті та за уявою.	2	2	6			
Разом за модулем 1	48	14	30	30	6	
Змістовий модуль II. Зображення живих істот і людей.						
Тема 6. Зображення птахів, тварин, комах.	20	4	6	10	2	IPC/20
Тема 7. Зображення голови людини. Пластична анатомія голови і шиї.	21	6	8	10	1	IPC/10
Тема 8. Зображення фігури людини. Пластична анатомія фігури людини.	21	6	8	10	1	IPC/5
Разом за модулем 2	62	16	22	30	4	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота №1						МКР/30
Модульна контрольна робота №2						МКР/30
Всього годин / Балів	150	30	52	60	8	100

* IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента.

* Р – реферат, презентація.

* МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

На самостійне опрацювання виноситься робота за темами змістових модулів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента.

Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даної дисципліни студент-магістр зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання згідно навчального плану. За об'єктивних причин

(наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Теоретичні – ґрунтуватися на основі власних міркувань та умовиводів. Приклади можливої академічної недоброчесності - творчий або академічний плагіат, відсутність посилань на джерела, списування, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, повторне виконання завдання відповідної теми).

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля. Студент, який не отримав оцінки за поточні завдання не допускається до складання модульних контрольних робіт. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з дисципліни є екзамен – сумарна оцінка поточного і підсумкового контролю. Підсумковий контроль здійснюється у формі двох модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи - це творчі практичні роботи за темами змістових модулів, за кожен з яких студент може отримати максимально 30 балів. Індивідуальне навчально-дослідне завдання має відобразити вміння студента синтезувати отримані знання і застосувати їх в пошуковій та аналітичній роботі при написанні реферату. Термін здачі модульних контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі підсумкової модульної контрольної роботи допускаються студенти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему). В іншому випадку студент здає екзамен і бали за модульні контрольні роботи анулюються.

На екзамен виносяться теоретичні питання, орієнтовні теми яких наведені нижче.

Запитання до екзамену з дисципліни

«Теорія академічного рисунку і пластична анатомія»

1. Фахова компетентність професійного художника.
2. Академічне зображення об'ємних побутових предметів у натюрморті. Тематика в натюрморті.
3. Позитивні і негативні якості матеріалів у рисунку. Особливості малювання на різних матеріалах.

4. Закони лінійної перспективи і особливості її використання в академічній роботі.
5. Особливості лінійно-конструктивної побудови зрізаної трьохгранної піраміди.
6. Пластична анатомія та малюнок черепа людини.
7. Наочне навчання головний засіб в образотворчому мистецтві. Основні засоби наочності.
8. Пропорції та поетапне виконання голови людини.
9. Контрасти і ритм в картині. Тональні співвідношення.
10. Призначення і особливості академічного рисунку і роль у ньому пластичної анатомії.
11. Особливості лінійно-конструктивної побудови зрізаного конуса.
12. Пропорційні співвідношення у побудові живих істот. Особливості роботи художника-анімаліста.
13. Закони реалістичного зображення академічного рисунку натюрморту.
14. Закономірності побудови і поетапне виконання голови людини.
15. Формат і розмір зображення в картині. Точка зору в композиції. Композиційний центр. Рівновага картини
16. Масштаб і формат в академічному рисунку.
17. Композиційні особливості побудови пейзажу
18. Пластична анатомія фігури людини.
19. Особливості виконання рисунків з натури, по пам'яті і за уявою. Тематика рисунків. Правила тренування спостережливості і зорової пам'яті.
20. Закономірності побудови куба, прямокутної призми.
21. Пропорційні співвідношення фігури людини різного віку і статі.
22. Пропорції та поетапне виконання фігури людини.
23. Закономірності побудови конуса
24. Особливість постановки натюрморту в процесі навчання у закладі вищої освіти художнього спрямування.
25. Закономірності побудови фігури людини.
26. Види портрету. Творча складова в академічній роботі майбутнього митця.
27. Відомі українські художники, що працюють в академічній манері.
28. Лінійно-конструктивне та тонове рішення академічного малюнка. Довгочасний і короткочасний малюнок.
29. Особливості зображення форми комах, птахів, тварин.
30. Портрет, дружній шарж, карикатура. Особливості виконання.
31. Золотий переріз і його використання у творчості художників.
32. Особливості постановки, поетапність виконання і особливості тонового рішення натюрморту з побутових предметів.
33. Кістки плечового пояса. Значення форми кісток людини для художника.
34. Закони повітряної перспективи и особливості її використання в академічній роботі.
35. Особливості лінійно-конструктивної побудови зрізаної трьохгранної піраміди.
36. Пластична анатомія та її роль у творчості художника.
37. М'язи голови та шиї людини. Особливості виконання екорше Гудона.
38. Особливості виконання академічного рисунку гіпсових фігур.
39. Художники-портретисти.
40. Кістки і м'язи верхніх кінцівок. Особливості рисунку.
41. Види портретних постановок в академічному рисунку навчального закладу художнього профілю.

42. Художники-пейзажисти.
43. Фронтальна та кутова перспективи та їх використання в діяльності художника.
44. Кістки тулуба. Особливості виконання оголеної натури в академічній постановці зво.
45. Тематична картина у творчості художника.
46. Кістки і м'язи нижніх кінцівок людини.
47. Особливості рисунку дерев, квітів, листя на пленері.
48. Особливості рисунку драперії і її роль в академічній постановці.
49. Закономірності тонального вирішення елементів в рисунку різних за матеріалом.
50. Пропорційні співвідношення в академічному натюрморті.
51. Зображення архітектури в академічному рисунку.
52. Довгочасні і короткочасні роботи у практиці студента. Особливості виконання.
53. Закономірності побудови зліпків Давида та їх роль в освіті майбутнього художника.
54. Передача руху фігури людини в роботі художника. Стійке і не стійке положення.
55. Закономірності побудови і тонового рисунку птахів. Використання чучел птахів у навчальних постановках.
56. Види навчальних занять на різних курсах навчання. Послідовність та особливості завдань.
57. Роль академічного рисунку у творчості художника-ілюстратора.
58. Закономірності побудови і тонового рисунку диких і свійських тварин.
59. Дружній шарж і карикатура. Подібність і відмінність трактування.
60. Особливості рисунку плоских предметів.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	D	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література

1. Бабенко Л. В., Стрітьєвич Т. М., Фурсикова Т. В. Перспектива: навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2020. 163 с.
2. Барчай Ене. Анатомія для художників. Будапешт: Ексмо, 2010. 334 с.
3. Белянський О. М. Короткочасний рисунок Л.: ЛДІКМ, 2008. 126 с.

4. Блейк В. Как рисовать фигуру человека. [пер. с англ. Н. Жулаева]. Минск: Попурри, 2005. 80 с.
5. Валецька Р.О. Пластична анатомія : підруч. Волинська обласна друкарня, 2008. 224 с.
6. Гарбуз Р.С. Лінійна перспектива у навчальному рисунку. Навчальний посібник. Львів: ЗУКЦ, 2009. 110 с.
7. Мірчук З. П., Мірчук М. В. Анатомія людини. Навчальний посібник. – Дрогобич: Вимір, 2007.
8. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 2003. 216 с.
9. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі / В. В. Перепадя. Львів: Палітра друку. 2003. 288 с.
- 10.Рибін С. В., Бобін В. В., Калашнікова С. М., Куліш А. С. Пластична анатомія /Під загальною редакцією ректора ХЛАДМ, академіка Даниленка В. Я.. Харків, 2009. 2008 с
- 11.Стась М. І., Касіан Т. К. Академічний живопис : навч.-метод. посіб. Черкаси : Вид.від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. 244 с.
- 12.Сухенько В. О. Рисунок. Навч. посіб. К. : «BONA MENTE», 2004. 184 с.
- 13.Bammes G. Der nackte Mensch/ Dresden: VEB Verlag der Kunst, Dresden 1982. 470 p.
- 14.Barcsay Iskolájában. Magyar Szépmíves Társaság, 1989
- 15.Goldfinger Eliot. Human Anatomy for Artists. Oxford University Press, 1991. 368 p.
- 16.Saran Simblet. Anatomy for the artis. London. New Jork, 2001.

Електронні ресурси:

1. <http://nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Відділ образотворчих мистецтв.
2. <http://elcat.pnpri.edu.ua/> Електронна бібліотека ПНПУ імені В. Г. Короленка.
3. http://osvita.ua/school/lessons_summary/fine_art/ Освіта.UA.
4. <http://ru.wikipedia.org/wiki/> НИЦ Информкультура.
5. Рисунок і перспектива. Теорія та практика короткочасного рисунка. [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», спеціалізації «Образотворче мистецтво» / О.М. Белянський, Т.Г. Осипова; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 40 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 138.

